

Факултет педагошких наука Универзитета у Крагујевцу, Јагодина

Весна Трифуновић

ПРАКТИКУМ ИЗ СОЦИОЛОГИЈЕ ОБРАЗОВАЊА

Јагодина
2018

Издавач
Факултет педагошких наука Универзитета у Крагујевцу
Милана Мијалковића 14, Јагодина

За издавача
Проф. др Виолета Јовановић

Уредник
Проф. др Виолета Јовановић

Рецензенти
Проф. др Ружица Петровић
Проф. др Драгана Станојевић
Проф. др Данијела Здравковић

Дизајн корица
Доц. мр Милош Ђорђевић

Технички уредник
Владан Димитријевић

Лектура и коректура
Мср Марија Ђорђевић
Мср Јулијана Деспотовић

Штампа
Donat graf d. o. o.
Београд

Тираж
150

ISBN 978-86-7604-171-8

САДРЖАЈ

ПРЕДГОВОР	5
УВОДНИ ТЕКСТ	7
<i>Тајансџва религије и откривења науке: приближавање или удаљавање од истине</i>	7
ИЗАБРАНИ ТЕКСТОВИ	13
Емил Диркем, <i>Васпийање и социологија</i>	14
Василије Зењковски, <i>Васпийање у свейлу хришћанске антропологије</i>	22
Ш. А. Амонашвили, <i>Школа живоја</i>	34
С. И. Кон, <i>Деје и култура</i>	45
Дане Трбојевић, <i>Образовање савесии</i>	59
ПИТАЊА, ЗАДАЦИ И ВЕЖБЕ ЗА САМОСТАЛНИ РАД	65
ОСНОВНИ ПОДАЦИ О СТУДЕНТУ И ЕВИДЕНЦИЈА О УРАЂЕНИМ ВЕЖБАМА	83

ТАЈАНСТВА РЕЛИГИЈЕ И ОТКРИВЕЊА НАУКЕ: ПРИБЛИЖАВАЊЕ ИЛИ УДАЉАВАЊЕ ОД ИСТИНЕ¹

И религија и наука, свака на себи својствен начин, пружају спознају *истине*: једна пружа Истину која човека *уноси* у обухватнију, апсолутну стварност и упућује га на крајњи смисао постојања – задобијање вечног живота; друга пружа тзв. земаљска откривења творевине-око-себе (природе, човека, друштва) која човека могу приближити Богу или га разити идејом охолости и удаљити од Бога.

Развој науке у савремености усходи путем којим се научна достигнућа узвисују изнад етичких вредности и обременују уништавајућим потенцијалима. Научни критеријуми постају преобладајући у односу на друге, а сама наука је заборавила да се бави великим питањима о смислу живота и постојању човековом – бави се изазовима природне и друштвене средине и „поправљањем” природе човека. Рационална научна спознаја, која искључује трансцендентно, прети да уруши доживљај тајанства и угуши потребу за откривањем крајњег смисла постојања. Наука може „цео свет да задобије”, али остаје питање: *шта ће њој бити души човековој?*

Човекова потреба за *сиурношћу* води га ка оним значењским и делатним системима који му, чини се, обезбеђују *сознају суштине живога*. Потреба „за спознајом” радозналост човека може одвести у свет религије или свет науке. Религија пружа јасне оријентире о суштини живота, а наука нуди авантуру трагања за оријентирима који могу откривати различите делиће укупне спознаје. Религија пружа „вид у целину” и човека суочава са избором о прихватању или неприхватању Истине. Наука пружа „вид у делове целине” остављајући човеку могућност да открива *суштину или привид* живота/стварности не правећи разлику између њих. Неразликовање суштине од привида човеку ствара илузију да развијањем властитих боголиких потенцијала у равни науке може да надмаши Бога. Наука пружа човеку прилику да покаже и развија своју *јордоси* из које се, даље, развијају *неодговорности* према себи, према другима и према Богу.

Развој науке је допринео цивилизацијски досегнутом квалитету живота: оно што је било тешко сада је лакше, оно што је било споро сада је брже, оно што је било далеко сада је ближе – наука је континуирано доносила откривења и тиме прекорачила границе бројних тајни од којих је саткан свет. Научници су данас открили оно што је некадашњим генерацијама људи било непознато. Открили су законитости које владају у микросветовима и макросветовима и настоје да и даље овладавају новим спознајама. Нагласак је на *јерманенности* спознавања непознатог и *овладавања* откривеним без стварне запитаности *шта у крајњој инстинкти доноси нова знања*. *Да ли је на добро и користи мноштва или само неким? Да ли човека приближава Истини или га удаљава од ње?*

Наука се не пита, увек и по сваку цену, о крајњим ефектима новооткривене спознаје, она не брине о њеној употреби, напротив, континуирано граби ка познању новог – увек и по сваку цену. Наука је, не спорећи њене бројне функције, и у служби развоја човекове *јордоси*, те опаке помисли која може да у њему покрене страсти: чини да се власник знања

---

¹ Трифуновић, С. Весна (2016). Тајанства религије и откривења науке: приближавање истини и удаљавање од ње. In Ana Milošević, Zoran Kindić, David Perović (eds.), *Faith and Reason: international scientific meeting almanac* (249–258), Belgrade: Dosije studio; FOREL – Institute of Social Sciences; Philosophical Commune. ISBN 978-86-7093-168-8

– вештину уочавања позитивних и негативних аспеката различитих теоријских приступа изабраним темама, подстицање спремности да о задатом самостално промишљају и напор да формирају властите ставове.

Захваљујем се рецензентима на корисним примедбама и сугестијама.

Аутор